

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНІ ОСОБИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародне та європейське право»
Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 20 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Юридичні особи у цивільному праві
Викладач (-і)	Зеліско Алла Володимирівна, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права, професор
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
E-mail викладача	alla.zelisko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</i> Також передбачена можливість консультацій шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових проектів, індивідуальних науково-дослідних завдань тощо.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є відповідний інститут цивільного права, а також практика реалізації норм законодавства України та країн ЄС, що регулюють порядок створення, діяльності та припинення юридичних осіб у межах як України, так і світового співтовариства.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <p>Змістовий модуль 1. Загальні положення про юридичні особи.</p> <p>Змістовий модуль 2. Правовий статус окремих видів юридичних осіб.</p> <p>Юридичні особи на сьогодні займають таку ж питому вагу поміж учасників цивільних відносин, як і фізичні особи. Вони є зручною формою реалізації як підприємницької, так і непідприємницької діяльності. Така оптимальність для використання конструкції юридичної особи у різних сферах суспільних відносин визначається такими факторами, які відокремленість майнова юридичної особи, можливість обирати максимально зручну для засновників організаційно-правову форму поміж переліку запропонованих законодавцем альтернативних форм.</p> <p>Сучасні процеси глобалізації спонукають до розгляду сучасних правових інститутів у розрізі євроінтеграційних процесів, а тому вивчення інституту юридичних осіб у цивільному праві є ефективним із врахуванням основних положень не лише вітчизняного законодавства та судової практики, але і особливостей правового регулювання юридичних осіб у світовому співтоваристві.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цього цивільно-правового інституту виступають: Цивільний та Господарський кодекси України, закони України «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про міжнародне приватне право», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про інститути спільного інвестування», «Про споживчу кооперацію», «Про банки і банківську діяльність», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність» та низка інших законів та підзаконних нормативних актів. Окрім того, враховуючи євроінтеграційні процеси, до джерел, які знаходяться в основі такого інституту є ряд актів ЄС, зокрема, Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version 2016) - OJ C 202 (2016); Charter of Fundamental Rights of the European Union (2016) - OJ C 202 (2016); Statute for a</p>	

European Company (Societas Europaea, SE); Worker involvement in the European Company (Societas Europaea, SE) Council Directive 2001/86/EC of 8 October 2001; Statute for a European Cooperative Society Council Regulation (EC) No. 1435/2003 of 22 July 2003 on the Statute for a European Cooperative Society (SCE); European Model Companies Act, а також нормативні акти окремих держав-членів ЄС тощо.

Дисципліна «Юридичні особи у цивільному праві» є складовою частиною підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Вивчення дисципліни дозволить сформуванню у здобувачів системні і комплексні знання стосовно поняття юридичної особи у праві України та державах світового європейського співтовариства; особливостей регулювання статусу окремих видів юридичних осіб, порядку їх виникнення, зміни і припинення тощо. Засвоєння здобувачами знань в сфері юридичних осіб забезпечить формування у здобувачів навиків щодо практичного застосування норм законодавства, які регулюють правовий статус окремих їх видів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридичні особи у цивільному праві» є формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері юридичних осіб у цивільному праві на підґрунті глибинного розуміння природи юридичних осіб, їх системи та особливостей реалізації ними правосуб'єктності для професійного застосування вітчизняного законодавства та розуміння трендів регулювання юридичних осіб у зарубіжних державах світової спільноти.

Основними цілями вивчення дисципліни «Юридичні особи у цивільному праві» є набуття здобувачами знань та розуміння змісту норм вітчизняного законодавства та законодавства держав європейської спільноти у сфері діяльності юридичних осіб, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі застосування норм законодавства щодо діяльності юридичних осіб.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності:

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати глобальні, міждержавні, державні, регіональні та локальні правові

проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ, які мають міжнародне чи національне значення

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та

принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і роботи обґрунтовані правові висновки			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	081 Право	2	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Загальні положення про юридичні особи.			
Тема 1. Становлення інституту юридичних осіб. Ознаки юридичних осіб як учасників цивільних правовідносин у сучасних правових системах.		2	2
Тема 2. Юридичні особи публічного та приватного права у цивільному праві в континентальній та англо-американській правових системах.		2	7
Тема 3. Види юридичних осіб приватного права в Україні та зарубіжних державах.		2	6
Тема 4. Створення юридичних осіб.		-	2
Тема 5. Припинення юридичних осіб.			2
			6
Змістовий модуль 2. Правовий статус окремих видів юридичних осіб.			
Тема 6. Підприємницькі товариства (союзи).		2	7
Тема 7. Непідприємницькі товариства (союзи).		2	7
Тема 8. Установи.		2	7
Тема 9. Кооперативи у сучасних правових системах.		-	2
			7
ЗАГ.:		12	18
			60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 6 Розділу 4 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженого Вченою радою ННЮІ ПНУ імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (редакція від 30.11.2022 року) – текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма здобувачами однієї письмової модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі.		

	<p>На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 20 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту, які оцінюються по 10 балів, і терміни, які оцінюються у 10 балів. Максимальний бал за модульну контрольну роботу становить 50.</p> <p>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/</p>
Семінарські заняття	<p>Система оцінювання семінарських занять передбачає поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських (практичних) занять. Підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття виставляється в кінці семестру за результатами роботи на семінарських (практичних) заняттях, самопідготовки і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські (практичні) заняття та оцінок за відпрацьовані заняття. Підсумковий бал за семінарські (практичні) заняття (максимально 45 балів) – підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття, помножена на коефіцієнт 9, заокруглена до цілого.</p> <p>Порядок оцінювання визначається п. 4.6.1., 4.6.2., 5.1.1.3 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань здобувачів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються Розділом 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – залік.</p> <p>Якщо здобувач виконав усі види робіт, передбачені Силабусом та набрав за результатами семестрового (поточного) контролю не менше 50 балів, то набраний ним бал зараховується як підсумковий контроль (залік).</p> <p>Перескладання семестрового заліку проводиться окремим заняттям за е-розкладом в письмовій, усній чи змішаній формі здобувачами, які одержали після виставлення заліку «не зараховано» (нижче 50 балів) або мали на день виставлення заліку невідпрацьовані пропущені заняття (за умови їх відпрацювання).</p> <p>Залік проводиться в письмовій формі та передбачає виконання письмової залікової роботи. Заліковий білет включає три питання теоретичного характеру та термінологічне завдання. Описові питання оцінюються у 15 балів кожне і термінологічне завдання – у 5 балів. Максимальний бал за залікову роботу – 100.</p> <p>Залік також може проводитися у тестовій формі з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/, що передбачає розв’язання 20 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється у 5 бали.</p> <p>Інші питання порядку та організація контролю знань здобувачів визначаються п. 1, 2 Розділу 5 «Положення про порядок оцінювання</p>

	<p>успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» URL: https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами модульної контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором здобувача) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://kcp.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник навчальної дисципліни віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (п. 5.1.2. Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженого Вченою радою ННЮІ ПНУ імені Василя Стефаника

<https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf>).

Неформальна освіта.

Зарахування результатів неформальної освіти, яка здобувається за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (редакція 3) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Brenda Hannigan. Company Law (Право компаній). Oxford University Press. 2012. 747 p.
2. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.
3. Жигалкін І. П. Установи як юридичні особи : монографія. Х. : Право, 2010. 168 с.
4. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права : теоретичний та практичний аспекти : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. 432 с.
5. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія. Івано-Франківськ, 2017. 445 с.
6. Науково-практичний коментар Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»/ [В.А. Васильєва, В.В. Луць, Л.В. Сіщук та ін.]; за заг. ред. В.А. Васильєвої. Харків: Право. 2020. 336 с.
7. Кологойда О.В., Гарагонич О.В., Дорошенко Л.М. Корпоративне право Європейського Союзу : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К. 2023. 392 с.
8. Гнатів О. Юридичні особи публічного права: підходи до розуміння. Law. State. Technology, Вип. 1, 2022. С. 39-45.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках, розміщених на сайті кафедри (<https://kcp.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>):

Зеліско А. В. Юридичні особи в цивільному праві: методичні вказівки і завдання для забезпечення навчальної дисципліни для здобувачів 2-го курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 081 Право Освітня програма «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2024.

<https://kcp.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>

Зеліско А. В. Юридичні особи в цивільному праві: методичні вказівки і завдання для забезпечення самостійної роботи із навчальної дисципліни для здобувачів 2-го курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 081 Право Освітня програма «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2024.

<https://kcp.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>

Викладач _____ проф. Алла ЗЕЛІСКО